KONTROLLIARUANNE

30.08.2002 nr 2-5/02/50

Riigikontrolli arvamus Rahuoperatsioonide Keskuse 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Tallinn
2002

Sisukord

SISSEJUHATUS **4**

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD **5**

2. ARVAMUS 2001. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE JA RIIGIEELARVE TÄITMISE ARUANDE KOHTA **7**

3. MUUD TÄHELEPANEKUD **13**

4. RAHUOPERATSIOONIDE KESKUSE, KAITSEJÕUDUDE PEASTAABI JA KAITSEMINISTEERIUMI SEISUKOHAD **15**

5. RIIGIKONTROLLI KOMMENTAARID RAHUOPERATSIOONIDE KESKUSE JA KAITSEVÄE JUHATAJA SEISUKOHTADELE **17**

RAHUOPERATSIOONIDE KESKUSE VASTUSKIRI **19**

KAITSEVÄE JUHATAJA VASTUSKIRI **22**

KAITSEMINISTEERIUMI VASTUSKIRI **24**

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris Rahuoperatsioonide Keskuse 31.12.2001 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet ja riigieelarve täitmise aruannet. Raamatupidamise aastaaruande koostamise kohustus tuleneb raamatupidamise seadusest ning rahandusministri 06.12.2001. a määrusest nr 105 "2001. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine". Riigieelarve täitmise kohta aru andmine on sätestatud 09.06.1999. a vastu võetud riigieelarve seaduse §-s 46 lg 1.

Viisime Rahuoperatsioonide Keskuse 2001. aasta majandustegevuse auditi läbi ajavahemikul 08.04.2002-17.05.2002 vastavalt Riigikontrolli 2002. aasta tööplaanile.

Auditit juhtis finantsauditi osakonna auditijuht Urmas Peterson, töögrupis osalesid nooremaudiitor Anneli Viirmann ja Õigusteenistuse osakonna juhataja Timo Tupp.

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse § 47 lg 2 järgi kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruandele. Selle kohustuse täitmiseks teeb Riigikontroll auditeid vastavalt Riigikontrolli seaduse §-le 7. Riigikontrolli auditi ulatus on sätestatud Riigikontrolli seaduse §-s 6.

1.2. Auditi eesmärk

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduse §-s 6 lg 2 loetletud ülesandeid, on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Rahuoperatsioonide Keskuse 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ning 2001. aasta riigieelarve täitmise aruande kohta.

Arvamust avaldades tugineme järgmistele põhikriteeriumidele:

- kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- kas varad on tegelikult asutuse omad ja võlad asutuse kohustused;
- kas varad ja kohustused tegelikult eksisteerivad;
- kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud;
- kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kas asutuse raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutuste puhul;
- kas tulud on kogutud ja kulud on tehtud kooskõlas Riigikogu tahtega.

Majandustoimingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta me üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud.

1.3. Vastavus standarditele

Sooritasime auditi kooskõlas INTOSAI[1] auditeerimisstandarditega. Nimetatud standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldaks piisava kindlustundega otsustada, et aasta-aruanne ja riigieelarve täitmise aruanne ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Kontrollisime välja-võtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes ja riigieelarve täitmise aruandes esitatud näitajad, samuti analüüsisime aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtteid ja juhtkonna raamatupidamislikke hinnanguid. Leiame, et meie audit annab piisava aluse avaldada arvamust asutuse raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta.

[1] INTOSAI– International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all

1.4. Vastutus aruannete õigsuse ja nende aluseks olevate majandustehingute eest

Aruandes kajastuva informatsiooni õigsuse eest vastutavad kaitseminister Sven Mikser (kuni 28.01.2002 Jüri Luik), Eesti kaitseväe juhata viitseadmiral Tarmo Kõuts ning Rahuoperatsioonide Keskuse ülem major Aivar Jaeski

Ministri vastutus.

- Minister valvab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise ning tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle[2]
- Minister tagab sisekontrolli süsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes[3]
- Minister kontrollib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarvete täitmist ning kehtestab nimetatud riigiasutuste eelarvete täitmise kontrolli eeskirjad[4]
- Minister kinnitab oma allkirjaga ministeeriumi valitsemisala koondaastaaruande õigust[5].

Eesti Kaitseväe juhataja vastutus[6]:

- Kaitseväe juhataja kaitseväe juhina on aruandekohustuslik Vabariigi Valitsuse ja kaitseministri ees
- Kaitseväe juhataja kaitseväe juhina vastutab kaitseväele pandud ülesannete õiguspärase ja otstarbeka täitmise eest
- Kaitseväe juhataja kaitseväe juhina valvab õigusaktide ja korralduste täitmist alluvate poolt
- Kaitseväe juhataja kaitseväe juhina käsutab eraldatud eelarvevahendeid või delegeerib nende käsutamise õiguse oma alluvatele

Rahuoperatsioonide Keskuse ülema vastutus.

- Rahuoperatsioonide Keskuse ega Skautpataljoni põhimäärused ei ole kinnitatud valitsemisala ministri poolt vastavalt seadusele[7]. Põhimääruste mitte kinnitamise tõttu ei ole selgelt määratletud Rahuoperatsioonide Keskuse ja Skautpataljoni ülema kohustused, õigused ja vastutus finantsküsimustes

Rahuoperatsioonide Keskuse 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsust on oma allkirjaga kinnitanud ülem Aivar Jaeski ja pearaamatupidaja Estra Pleiats [8].

---

[2] Vabariigi Valitsuse seadus § 49, 95
[3] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[4] Riigieelarve seadus § 35 lg 2
[5] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 4 lg 3
[6] Rahuaja riigikaitse seadu 12.06.2002 §14 lg.3
[7] Vabariigi Valitsuse seadus §42 & §49 lg1 p5
[8] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 4 lg 2

2. Arvamus 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

2.1. Märkused

2.1.1. Rahuoperatsioonide Keskuse majandustegevuse aruannetes kajastub nii Rahuoperatsioonide Keskuse kui ka Skautpataljoni majandustegevus. Tegu on kahe samaväärse sõltumatu asutusega, mistõttu tekitab taoline aruandekohuslase nimetus segadust. Eksisteeriva õigusliku segaduse tõttu on väga raske määratleda majandusüksust raamatupidamise seaduse mõttes. Oleme seisukohal, et auditeeritud aruannet tuleks nimetada Rahuoperatsioonide Keskuse ja Skautpataljoni 2001. aasta majandustegevuse koondaruandeks.

2.1.2. Me ei ole auditeerinud Rahuoperatsioonide Keskuse raamatupidamise aastaaruannet seisuga 31.12.2000. Kasutatud auditiprotseduurid ei võimaldanud meil saada piisavat kinnitust selle kuupäeva bilansi andmete kohta. Seisuga 31.12.2000 bilansis kajastatud summad moodustavad osa 2001. aasta 12 kuu tulemist.

2.1.3. Rahuoperatsioonide Keskuse raamatupidamisarvestus ei vasta kõikidele raamatupidamise seaduses ja rahandusministri määrustes toodud nõuetele:

2.1.3.1. Elektrooniliselt peetav raamatupidamisarvestus 2001. aastal kuuest arvestuslõigust. Iga arvestuslõigu jaoks oli avatud eraldi SAF-raamatupidamisprogramm, kus peeti vastava arvestuslõigu tulusid, kulusid, varasid ja kohustusi kui iseseisva majandusüksuse omi. Käsitsi peetavasse pearaamatusse tehti kandeid kord kuus memoriaalorderite alusel. Pearaamatu andmed ei olnud paljudel juhtudel võrreldavad arvestuslõikude programmi väljavõtetega. Lähtudes eeltoodud asjaolust ei ole seosed aruande ja algdokumentide vahel alati jälgitavad. Meil puudub kindlustunne, kas pearaamat hõlmab kõiki arvestuslõigu-programmides kajastatud tehinguid ning kas ühtegi tehingut ei ole kajastatud topelt. See on vastuolus raamatupidamise seadusega § 4 lg 1

2.1.3.2. Raamatupidamises kasutatakse kontoplaani, mis ei ole vastavuses ei rahandusministri määrusega ega raamatupidamise sise-eeskirjades esitatud kontoplaaniga.

2.1.4. Rahuoperatsioonide Keskuse bilansis seisuga 31.12.2001 on kajastatud põhivara, mis ei kuulu asutusele. AS Pristisega ei ole valveseadmete soetamiseks sõlmitud mitte kapitali- vaid kasutusrendilepingud, viimase tingimuste kohaselt kuulub vara rendileandjale. Sellest tulenevalt arvutatakse ka põhivara kulumit varadelt, mis asutusele ei kuulu. Oleme seisukohal, et seisuga 31.12.2001 peaks:

- Põhivara soetusmaksumus olema 757 411 krooni väiksem ja jääkväärtus 685 579 krooni väiksem praegu kajastatust.
- Pikaajalise kohustuse lühiajaline osa olema 214 086 krooni väiksem praegu kajastatust.
- Võlg liisingfirmadele olema kajastatust 342 200 krooni väiksem
- Arvestatud põhivara kulum 2001. aastal olema kajastatust 71 832 krooni väiksem
- Valveseadmete kasutusrendi kulu olema 201 125 krooni suurem (sh. 2001. a kulu 142 634 ja eelmiste perioodide kulu 58 491)

2.1.5. Rahuoperatsioonide Keskuse raamatupidamise kontrollimisel leidsime mitmeid vigu kapitali puudutavate mitterutiinsete tehingute kajastamisel:

2.1.5.1. Tasuta saadud varude arvele võtmisel on tegemata paralleelkanne deebet 2041 "Annetatud kapital" - kreedit 3840 "Tulu annetatud kapitalist"[9] järgmistel juhtudel:

- Teistelt väeosadelt saadud varustuse puhul summas 424 218 krooni.
- Läti Vabariigist Eestisse jaotuskava kohaselt toodud varustuse puhul summas 7 465 859 krooni.

Nimetatud asjaolude tulemusena on näidatud annetatud kapitali tegelikust suuremana

2.1.5.2. BALTBAT'i varustusega saadud vara arvele võtmisel on tehtud paralleelkanne deebet 2041 "Annetatud kapital" - kreedit 3840 "Tulu annetatud kapitalist" summas 6 393 283 krooni, sh on koheselt tuludesse kantud ka saadud põhivara summas 3 560 437. Nimetatud paralleelkande tulemusena ei kajastu annetusena saadud põhivara jääkväärtus annetatud kapitalikontol. Rahandusministri määrus[10] ei näe ette paralleelkannet põhivara kohese tuludesse kandmise kohta.

2.1.5.3. Annetatud kapital seisuga 31.12.2001 moodustab 40 956 572 krooni. Juhime tähelepanu, et Rahandusministri määrusega[11] muudeti annetatud kapitali arvestuspõhimõtteid. Annetatud kapitalina arvestatakse ainult teistelt omanikelt (va riik) tasuta saadud põhivara. Põhivara, mis saadakse teistelt riigiasutustelt arvestatakse kapitali kirjel. Seetõttu oleks tulnud bilansikirjed inventeerida ja ümberhinnata nii, et annetatud kapitali kirjel kajastuks ainult teistelt omanikelt tasuta saadud põhivarad.

Kontrollimise käigus ei esitatud meile algdokumentatsiooni kapitali ja annetatud kapitali moodustamise kohta 1998. aastal. Lähtudes viimati mainitud asjaolust ja loetletud puudustest ei avalda me arvamust bilansis kajastuva kapitali õigsuse kohta.

2.1.6. Rahuoperatsioonide Keskuses kajastatakse majandustegevusest saadud tulud kulude taastamisena 2001.a. orienteeruvalt 3 mln krooni ulatuses :

- Elamu Pakri 4 kommunaalkulude taastamine esitatud arvete alusel 766 176 krooni
- Toitlustamisel on saadud tulu sularahas 304 026 krooni ja arvete alusel 1 582 211 krooni
- Läti Kaitsejõududele esitatud arve lennupiletite eest summas 256 950 krooni
- Kütuse ja majapidamisvahendite eest esitatud arvete alusel 26 878 krooni
- Saadud kindlustushüvitised 89 128 krooni ja avariikahjude hüvitamine 20 640 krooni.

Kuna rahandusministri määrused ei anna täiendavaid juhiseid, tuleks lähtuda raamatupidamise heast tavast, mille järgi on keelatud teha varade ja kohustuste ning tulude ja kulude vahelised netoarvestused (tasaarvestused). Seetõttu ei kajasta Rahuoperatsioonide Keskuse tulemiaruanne õiget ja õiglast infot asutuse tegevuse kohta.

2.1.7. Mais 2001 kanti kuludesse Läti Vabariigist saadud varustus 7 314 428 krooni väärtuses. Peame kogu saadud varustuse kuludesse kandmist põhjendamatuks, kuna meie andmetel on selle hulgas kasutamata varustust summas 3 851 462 krooni, mida ei saa käsitleda aruandeperioodi kuludena. Oleme seisukohal, et taoline eksimus sai tekkida vaid seetõttu, et raamatupidamise sise-eeskirjades on määratlemata täpne kord varade kajastamiseks - millised varad võetakse arvele varudena, millised kantakse kohe kuludesse, millist vara arvestatakse bilansiväliselt.

[9] Rahandusministri 18.05.2000 määrus nr 44 §2 lg15 p2
[10] Rahandusministri 18.05.2000 määrus nr 44 §2 lg15 p1
[11] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 31 lg 3

2.2. Riigikontrolli arvamus

- **Arvestades auditi ulatust ja punktis 2.1.1 mainitud ebaselgust ning välja arvatud käesoleva kontrolliaruande punktides 2.1.2 kuni 2.1.7 kirjeldatud asjaolude võimalik mõju, on Rahuoperatsioonide Keskuse raamatupidamise aastaaruanne seisuga 31.12.2001, mis näitab Rahuoperatsioonide Keskuse 2001. aasta tulemiks kahjumit 2 913 644 krooni ja bilansimahuks 31.12.2001. a seisuga 102 998 863 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 06.12.2001. a määrusega nr 105 "2001. a raamatupidamise aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine".**

- **2001. a riigieelarve täitmise aruanne, mis näitab Rahuoperatsioonide Keskuse 2001. aasta kassakuludeks 88 054 944 krooni, on olulises osas kooskõlas riigieelarve seadusega[12] ja 2001. aasta riigieelarvega[13].**

2.3. Raamatupidamisarvestust puudutavad tähelepanekud, mis aastaaruande õigsust ei mõjuta summade ebaolulisuse tõttu

Aruande kohta märkust tegemata juhime Kaitseministeeriumi ning Rahuoperatsioonide Keskuse juhtkonna tähelepanu järgmistele asjaoludele:

2.3.1 Rahuoperatsioonide Keskuse raamatupidamise sise-eeskirjad[14] ei ole täielikult kooskõlas kehtiva eelarveliste asutuste raamatupidamist reguleeriva seadusandlusega ja mõningases osas ei vasta kasutusel oleva raamatupidamise korraldusega. Oleme arvamusel, et asutuse raamatupidamise sise-eeskirju tuleks täiendada järgmises osas:

- Kontoplaani vastavusse viimine tegelikult raamatupidamises kasutatavaga
- Sise-eeskirjades esitatud raamatupidamiskannete tähistuse kirjelduse vastavusse viimine tegelikult raamatupidamises kasutatavaga. Näiteks on raamatupidamises kasutusel kannete numbrid, mille sisu raamatupidamise sise-eeskirjade lisas nr. 13 ei ole avatud.
- Arvestuse korralduse kirjeldus ja registreerimine erinevates registrites, kirjeldus andmete jõudmisest pearaamatusse
- Milliseid raamatupidamisregistreid koostatakse ja kuidas säilitatakse (kas käsitsi koostatud registrid või arvutiväljatrükid)
- Algdokumentidel kajastatavad rekvisiidid (kehtivates sise-eeskirjades kirjeldatud ainult kassadokumentidel ja põhivara arvestuse dokumentidel kajastatavad rekvisiidid)
- Registrites ja algdokumentidel paranduste tegemise kord (kehtivates sise-eeskirjades ainult keeld teha parandusi raha liikumist tõendavatel dokumentidel)
- Põhivara arvestuse juures tuleks täpsustada tasuta ja kingituseks saadud põhivara arvelevõtmise kord ja kajastamine, põhivara müügi ja mahakandmise kord ja kajastamine, amortisatsiooniarvestuse alg- ja lõpphetk (kas soetamise kuust või soetamisele järgnevast kuust, kas bilansist välja kandmise kuu või järgnev kuu), immateriaalse põhivara arvestuse ja kajastamise kord sh. amortisatsiooninormid.
- Nõuete kajastamine ja hindamine lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest
- Inventuuri käigus selgunud puudu- ja ülejääkide käsitlemise ja kajastamise kord

[12] Riigieelarve seadus 9.6.1999
[13] Rahandusministri 06.12.2002 määrus nr 105
[14] Rahukaitseoperatsioonide Keskuse ülema 26.01.2000 käskkirjaga nr. 1-9/75 kinnitatud raamatupidamise sise-eeskirjad

2.3.2 Bilansis ei ole nõuded jagatud korrektselt lühiajalisteks ja pikaajalisteks. Pikaajaliste nõuetena on bilansis kajastamata:

- K. Rahumeel vastu summas 79 510 krooni
- A. Lepasaar vastu summas 16 600 krooni

Lähtudes heast raamatupidamise tavast tuleb see osa nõudesummast, mis ei laeku järgneva majandusaasta jooksul, kajastada pikaajalise nõudena

2.3.3 Rahuoperatsioonide Keskuses ei ole hinnanud bilansis kajastuvaid nõudeid ja ettemakseid lähtudes laekumise tõenäosusest. Eksitud on rahandusministri määruse[15] vastu, mille kohaselt tuleb nõuded hinnata lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest ning nõuded, mille laekumine on ebatõenäoline tuleb kanda kuludesse, meie hinnangul kokku summas 22 062 krooni:

- Pakri 4 ebatõenäoliselt laekuvad kommunaalmaksed summas 5 978
- EKJ Peastaap arvete 158, 158a eest summas 6 308
- Kütuse eest summas 1 035
- Toitlustamise eest summas 1 331
- Nõudeid töövõtjate ja aruandvete isikute vastu summas 7 410

Lisaks kajastub Rahuoperatsioonide Keskuse bilansis inventeerimata ettemakseid hankijatele, millede eest kauba saamine on tänaseks muutunud ebareaalseks summas 6 831 krooni. Ettemaksed on tehtud 1999. ja 2000. aastal.

2.3.4 Rahuoperatsioonide Keskusel on mitmeid hankijaid, kelle ees kajastub bilansis samaaegselt samas summas ettemaks ja kohustus nt.:

- OÜ Urgen summas 89 621 krooni
- OÜ Hansaco summas 1 381 krooni

Juhime tähelepanu, et majandustehingute kajastamisel tuleb lähtuda tehingu sisust, st. ettemaksetena on õige näidata tegelikult makstud summad ja kohustusena tegelikult saadud kauba või teenuse eest tasumata arved. 2001. aastal nimetatud ettemakset tegelikult tehtud ei olnud.

2.3.5 Pearaamatusaldod seisuga 31.12.2001. aasta ei ühti Maksuameti andmetega, auditi käigus tuvastasime järgmised erinevused seisuga 31.12.2001:

- Sotsiaalmaksu kohustus kajastub Rahuoperatsioonide Keskuse andmetel 72 856,00 võrra väiksemana kui Maksuameti andmetel
- Erisoodustuste tulumaksu kohustus kajastub Rahuoperatsioonide Keskuse andmetel 3 712,00 võrra väiksema kui Maksuameti andmetel

Sellega on eksitud rahandusministri määruse vastu, mille järgi bilansipäeva seisuga inventeeritakse kõik raamatupidamises arvelolevad ettemaksed, nõuded ja kohustused. Peame vajalikuks regulaarselt võrrelda raamatupidamise andmeid Maksuameti arvestusega, vältimaks asutuse finantsvara ebaefektiivset kasutamist suurte ettemaksete näol ja viiviste teket võlgnevuse tekkimisel.

[15] Rahandusministri 06.12.2001 määrus nr. 105 § 7 lg.2

2.3.6 Rahuoperatsioonide Keskuses on mitmetel juhtudel eksitud Raamatupidamise seaduse[16] tekkepõhise arvestusprintsiibi rakendamise vastu ja Rahandusministri määruse[17] vastu, mille kohaselt kajastatakse majandustehingud siis, kui need on toimunud, sõltumata sellest kas raha on laekunud või tasutud. Pistelise kontrolli tulemusena leidsime järgmised puudused:

2.3.6.1 Rahuoperatsioonide Keskus ei kajasta bilansis kõiki nõudeid tekkepõhiselt, näiteks on kajastamata nõue elumaja Pakri 4 detsembri kommunaalteenuste eest esitatud arvete alusel summas 88 941 krooni.

2.3.6.2 2001. aasta detsembris on kajastatud kulusid summas 3 577 krooni, mis kuuluvad tekkepõhiselt jaanuari 2002.

2.3.6.3 KKK Õigusinfo OÜ-le on 2002 aasta raamatupidamist reguleerivate õigusaktide täienduste eest tasutud 860 krooni on kantud jooksva perioodi kuludesse, õige oleks kajastada bilansis ettemakstud tulevaste perioodide kuludena.

2.3.6.4 Top Service OÜ arve 33/01 kuupäevaga 09.01.02 mis sisaldas 2001 aasta novembri ja detsembri kulusid ei kajastu bilansis kohustusena ja tulemiaruandes kuluna summas 5 806 krooni

2.3.7 Puhkusereservi arvestamisel tuvastasime järgmised puudused:

- Puhkusereservi arvutamisel ei ole arvestatud töötuskindlustuse makset, mistõttu on kajastatud puhkusereserv bilansis tegelikust väiksemana. Lähtudes asjaolust, et 01.01.2002 hakkas kehtima Töötuskindlustusseadus, tuleb kõigilt väljamaksetelt töötajatele arvestada töötuskindlustusmaks, mistõttu tuleb seda arvestada ka puhkusereservi arvutamisel sarnaselt sotsiaalmaksuga.
- Puhkusereservi summa arvestamise aluseks oli võetud väljamakstud töötasu perioodil juuni-november. Puhkuse tasu arvestamise korrast[18] lähtudes tuleks puhkusereservi arvestada töötaja viimase kuue kuu tasu keskmise alusel ehk periood juuli-detsember.

2.3.8 Erisoodustuse makse ei ole arvestatud ega tasutud kõikidelt maksustamisele kuuluvatelt kuludelt, nt. Rahuoperatsioonide Keskus on maksnud Aivar Jaeski korteri üüri 2001. a summas 64 867 krooni, kusjuures nimetatud summalt ei ole arvestatud erisoodustuse sotsiaal- ega tulumaksu. Erisoodustusemaksude summa ulatub meie hinnangul antud tehingult üle 50 000 krooni. Juhime ka tähelepanu, et A.Jaeski korteri puhul esineb probleem algdokumendi (lepingu) seaduslikkuse osas (vt punkt 3.1.6)

2.3.9 2001. a esines väljamakseid Rahuoperatsioonide Keskuse eelarvest lähetuskuludeks Rahuoperatsioonide Keskusega mitteseotud isikutele, päevarahasid maksti kokku summas 52 450,00 krooni lisaks sõidu ja majutuskulud. Nt. on lähetusrahasid saanud Rahuoperatsioonide Keskusele eraldatud vahenditest P. Tani 41 000, P. Tali 3 000, T. Kõuts 2 000. Leiame, et eksitud on majandusüksuse printsiibi vastu ja eelarveseaduse[19] vastu, mille kohaselt on eelarves määratud kulude otstarvet võimalik muuta vaid riigieelarve muutmise teel.

2.3.10 Rahuoperatsioonide Keskuse poolt saadetud saldoteatised seisuga 31.12.2001 ei vasta üldtunnustatud nõuetele osas, kus tähtajaks mitteteatamise korral loeb Rahuoperatsioonide Keskus toodud saldo teise poole poolt aktsepteerituks. Leiame, et selline inventeerimine ei võimalda saada piisavat kindlustunnet bilansis kajastatud saldo õigsuse kohta.

[16] Raamatupidamise seadus §5 lg 6
[17] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 6
[18] Vabariigi Valitsuse 23.08.01. a määrus nr 278
[19] Riigieelarve seadus 09.06 1999 § 25

2.4. Ettepanekud

Ettepanekud Rahuoperatsioonide Keskusele

2.4.1 Viia raamatupidamisarvestus vastavusse raamatupidamisseaduses ja rahandusministri määruses sätestatud nõuetega.

2.4.2 Korrigeerida annetatud kapitali kontot nii, et seal kajastuks ainult väljastpoolt riigisektorit tasuta saadud põhivarade jääkmaksumus.

2.4.3 Puhkusereservi arvutamisel lähtuda "Puhkusetasu arvutamise korras"[20] kehtestatud nõuetest, samuti kajastada reservis ka töötuskindlustusmaksu kohustus

2.4.4 Viia asutuse raamatupidamise sise-eeskirjad vastavusse Rahandusministri määruses sätestatud nõuetele ning täiendada raamatupidamise sise-eeskirju punktis 2.3.1 viidatud puuduste osas

Ettepanek Kaitseministeeriumile

2.4.5 Võtta seisukoht punktis 2.1.1 kirjeldatud Rahuoperatsioonide Keskuse ja Skautpataljoni raamatupidamisaruandluse esitamise osas ning viia see õiguslikele alustele.

[20] Vabariigi Valitsuse 23.08.2001. a määrus nr 278

3. Muud tähelepanekud

3.1. Olulisemad tähelepanekud

Rahuoperatsioonide Keskuse majandustehingute õiguspärasuse ning finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta üldhinnangut andmata toome välja järgmised olulisemad tähelepanekud:

3.1.1 Asutusesiseselt ei ole kinnitatud allüksuste (osakondade) põhimäärusi ega kinnitatud ametijuhendeid. Sellest tulenevalt ei ole ei allüksuste ega ka töötajate omavaheline tööjaotus fikseeritud viisil, mis välistaks või aitaks lahendada võimalikke vaidlusi katmata valdkondade või funktsioonide dubleerimise osas.

3.1.2 Auditi tegemise ajal olid Ühispangas allkirjaõiguslike isikutena registreeritud Peeter Mitt ja Maarika Vähk, kes tegelikult olid ametist lahkunud. Riigikassasse oli allkirjaõiguslike isikute muutumisest teatatud ja eeldati, et Riigikassa teavitab panka. Sisekontrollisüsteemi kriitiline element raha väärkasutuse tõkestamiseks on panga allkirjaõiguslike isikute kohene muutmine töötajate lahkumisel teenistusest ning seda tuleb teha asutusel endal, riigikassal puuduvad selleks vastavad volitused.

3.1.3 Rahuoperatsioonide Keskuses tasutakse tasemeõppekulusid kaadrikaitseväelasele, kelle kohta puudus kaitseväe juhataja vastav korraldus (nt L.Lepik, E.Pleiats). See on vastuolus Kaitseväeteenistuse seaduse § 159, mille kohaselt hüvitatakse õppemaks kaadrikaitseväelasele, kes on kaitseväe juhataja poolt hariduse omandamiseks suunatud tsiviilõppeasutusse. Seega puudub antud juhul õiguslik alus töötajate tasemeõppekulude hüvitamiseks

3.1.4 Missioonidel käivate isikute puhkuse tasude arvestamise ja maksmise kord on reguleerimata. Praegu jätkatakse puhkusel viibijatele missioonil viibimise tasu maksmist (sh lähetusrahad). See on vastuolus puhkusetasu arvestamise põhimõtetega, mille järgi tuleks lähtuda töötaja viimase 6 kuu palgast, kusjuures sinna hulka ei arvestata lähetusrahasid.

3.1.5 Rahuoperatsioonide Keskuse raamatupidamises oli seisuga 31.12.2001 põhivarana kajastatud 90 korteriga elamu Paldiskis aadressil Pakri 4 soetusmaksumusega 23 458 505 krooni ja bilansivälise varana korterites asuv mööbel. Korterid on antud töötajatele ametikorterina kasutada. Renti korterite kasutamise eest Rahuoperatsioonide Keskus ei nõua, elanikud maksavad vaid kommunaalmakseid. Korterite kasutamise eest tasu mitte nõudmine on vastuolus riigivara seadusega[21], jättes tehingutes riigi varaga suurendamata kasu, mida riik võiks saada.

3.1.6 A. Jaeskile on kaitseväeteenistuse seadusele[22] viidates antud kasutada tööandaja eluruum, mille kasutamise kohta on sõlmitud kaks lepingut:

- Tööandja eluruumi üürileping, mis on sõlmitud 25.04.2001 Rahuoperatsioonide Keskuse (keda esindas staabiülem A.Mitt) ja major A.Jaeski vahel ning mille alusel andis Rahuoperatsioonide Keskus A.Jaeski kasutusse eluruumi. Nimetatud lepingu kohaselt oli eluruum Rahuoperatsioonide Keskuse kasutuses OÜ-ga Starter Invest sõlmitud üürilepingu H-19 alusel.

- Rahuoperatsioonide Keskuse sõlmis OÜ-ga Starter Invest üürilepingu H-19 22.09.2001 (seega anti eluruum A.Jaeskile allüürile lepingu alusel, mis sõlmiti 5 kuud hiljem), mille

[21] Riigivara seaduse § 7 lg 2 ja 3
[22] Kaitseväeteenistuse seaduse § 157 lg.1

alusel kohustus Starter Invest OÜ Rahuoperatsioonide Keskusele alates 24.07.2001 (seega tagasiulatuvalt) üürile andma eluruumi ja Rahuoperatsioonide Keskus tasuma selle eest igakuiselt 5 000 krooni. Mainitud lepingu p.1.1 kohaselt kasutab ka Starter Invest OÜ lepingu objekti üürilepingu alusel.

Kaitseväeteenistuse seaduse kohaselt võib kaadrikaitseväelasele anda tööandaja eluruumi, mis peaks elamuseaduse[23] kohaselt olema riigi või kohaliku omavalitsusüksuse omandis ning olema arvatud tööandja eluruumi hulka kohaliku omavalituse otsusega. Sellekohaseid dokumente meile ei esitatud. Oleme arvamusel, et tegemist ei olnud tööandja eluruumiga.

3.1.7 Rahuoperatsioonide keskuses on hüvitatud ravikulusid, mis meie hinnangul ei ole põhjendatud. Nii on tasutud pearaamatupidaja kapral E. Pleiatsi lasersilmaoperatsioon summas 22 tuhat krooni. Oleme seisukohal, et tegemist ei ole teenistusülesannete täitmise tõttu vigastada saamise või haigestumisega, mille puhul kaitseväelase ravi- ja terviseuuringute kulud katab riik. Seetõttu on meie arvates nimetatud kulutuste tasumine põhjendamatu.

3.2. Ettepanekud

Ettepanekud Rahuoperatsioonide Keskusele

3.2.1 Vastavalt punktis 3.1.5 tehtud tähelepanekule soovitame Rahuoperatsioonide Keskusel üle vaadata sõlmitud tööandja eluruumi rendilepingud, et tagada kooskõla riigivaraseaduse §-ga 7.

3.2.2 Soovitame koostada ja kinnitada allüksuste (osakondade) põhimäärused ning ametijuhendeid, et vältida võimalikke vaidlusi katmata valdkondade või funktsioonide dubleerimise osas.

3.2.3 Lõpetada tasemeõppekulude maksmine töötajatele, kelle kohta puudus kaitseväe juhataja vastav korraldus või taotleda kaitseväe juhatajalt vastav luba.

Ettepanekud Kaitsejõudude Peastaabile

3.2.4 Võtta seisukoht tasemeõppekulude maksmise põhjendatuse osas kaadrikaitseväelasele, kelle kohta puudus kaitseväe juhataja vastav korraldus

3.2.5 Võtta seisukoht punktis 3.1.6 kirjeldatud väljamaksete põhjendatuse osas

3.2.6 Võtta seisukoht punktis 3.1.7 kirjeldatud kaitseväelase ravikulude katmise põhjendatuse osas

Ettepanek Rahandusministeeriumile

3.2.7 Koostöös Kaitseministeeriumiga töötada välja regulatsioonid missioonidel käivate isikute puhkuse tasude arvestamise ja maksmise korra reguleerimiseks.

[23] Elamuseaduse § 58 lg 3

4. Rahuoperatsioonide Keskuse, Kaitsejõudude Peastaabi ja Kaitseministeeriumi seisukohad

Rahuoperatsioonide Keskuse ülem Aivar Jaeski ja pearaamatupidaja kt Estra Pleiats on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[24]

- Nõustumine tähelepanekuga 2.1.3.2., kontoplaan on alates 01.01.2002 vastavusse viidud rahandusministri määrustega.

- Nõustumine tähelepanekuga 2.1.4. parandused viiakse sisse seisuga 01.01.2002.

- Nõustumine tähelepanekuga 2.1.5. vajalikud parandused ja muudatused arvestuse korralduses tehakse seisuga 01.01.2002.

- Mitte nõustumine tähelepanekuga 2.1.6. Rahuoperatsioonide Keskus on arvamusel, et selles punktis kajastatut ei saa vaadata kui majandustegevusest saadud tulu (v.a. viimase rea summad), vaid kui varem tehtud kulude taastamist. Antud summad on tasutud asutuse eelarvest ning hiljem asjaosalistelt sisse nõutud.

- Nõustumine tähelepanekuga 2.3.1. Uued raamatupidamise sise-eeskirjad valmivad hiljemalt 01.10.2002.a.

- Nõustumine tähelepanekutega 2.3.2.-2.3.6 järgmiselt: väljatoodud puudused likvideeritakse peale Rahandusministeeriumist alla tulnud saldode kinnitust 2001. aasta aastabilansi kohta.

- Mitte nõustumine tähelepanekuga 2.3.7 järgmiste põhjendustega,

    - Rahandusministri 06.12.2001 määruse nr 105 § 10 ei nõudnud töötuskindlustuse makse arvestamist väljamaksmata puhkusetasudelt 2001.a. eest.

    - Puhkusereservi arvutamisel lähtuti Vabariigi Valitsuse 23.08.2001.a. määrusest nr 278 "Puhkusetasu arvutamise kord" §2 lg1, mille kohaselt päevatasu arvutatakse üldjuhul arvutamise vajaduse tekke kuule eelnenud kuue kalendri kuu jooksul töötaja teenitud palga kogusummast". Puhkusereservi arvutamise vajadus tekkis 31.12.2001. Sellele eelnenud kuuekuuline periood on juunist novembrini.

- Mitte nõustumine tähelepanekuga 2.3.8. põhjendusega, et Kaitseväeteenistuse seaduse § 157 alusel antud tööandja eluruum ei ole erisoodustus sotsiaal- ja tulumaksuseaduse mõistes.

- Nõustumine tähelepanekuga 2.3.9.

- Mitte nõustumine tähelepanekuga 3.1.1. põhjendusega, et asutusesiseselt allüksuste ja ametnike (kaitseväelased, avalikud teenistujad) tööjaotuse, õiguste ja kohustuste piiritlemisel juhindutakse Kaitseväe sisemäärustiku sätetest ja väeosas väljatöötatud ametijuhenditest (kinnitataud väeosaülema käskkirjaga).

- Nõustumine tähelepanekuga 3.1.2., käesolevaks ajaks on allkirjaõiguslikud isikud Ühispangas muudetud.

- Nõustumine tähelepanekuga 3.1.3., lisades et Kaitseväeteenistuse seaduse § 159 on liiga üldsõnaline ja peale vastava täpsema korra kehtestamist ei ole tsiviilõppekulusid täiendavalt tasutud.

[24] Rahuoperatsioonide Keskuse vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 19-21

- Tähelepaneku 3.1.4: osas oodatakse selgust Kaitse- ja Rahandusministeeriumist.

- Mitte nõustumine tähelepanekuga 3.1.5, põhjendusega, et avaliku teenistuse seadus[25] lubab anda tööandaja eluruumi või hüvitada muu eluruumi kasutuskulud ning ei näe ette üüri rakendamist; ka riigivaraseadus[26] ei näe ette mõõdapääsmatut üürikohustust, vara suurendamist ja sellelt tulu saamist, vaid esikohal on riigivara valdaja kohustus vara heaperemehelikult hallata, mida Rahuoperatsioonide Keskus ka teeb.

- Mitte nõustumine tähelepanekuga 3.1.6 juhindudes kaitseväeteenistuse seaduse[27] ja avaliku teenistuse seaduse[28] sätetest, mis ei keela kasutada tööandja eluruumina ka selleks otstarbeks teistelt isikutelt renditud ruume ja hüvitada nende kasutuskulud ning viidates asjaolule et elamuseadus, kehtestades küll üüri ülemmäärad ei keela anda eluruumi üürile tasuta.

- Nõustumine tähelepanekuga 3.1.7. kommentaariga, et silmaoperatsioonide kulude kompenseerimine sai võimalikuks tänu vahendite olemasolule aasta lõpus.

Kaitseväe juhataja viitseadmiral Tarmo Kõuts on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[29]

- Nõustumine tähelepanekuga 3.1.3. lisades, et koolituslepingud kaadrikaitseväelastega tasemeõppekulude tasumise kohta olid sõlmitud enne Vabariigi Valituse 11.09.2001 määruse nr 291 jõustumist ja enne määruse jõustumist täpsem regulatsioon puudus.

- Nõustumine tähelepanekuga 3.1.6. märkusega, et kaitseväe vajadustele vastavalt kvalifitseeritud ja välja õpetatud kaadri teenistuses hoidmiseks ning vastava tööandja eluruumi puudumise tõttu võimaldati A.Jaeskil kasutada temale selleks üüritud eluruumi ajutiselt kuni sobiva tööandja eluruumi vabanemiseni.

- Nõustumine tähelepanekuga 3.1.7. lisades, et ravikulude hüvitamised on toimunud erandkorras.

Kaitseminister Sven Mikser ja kantsler Indrek Kannik on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[30]

- Nõustumine tähelepanekuga 2.1.1. nimetades aruande Rahuoperatsioonide Keskuse ja Skautpataljoni 2001.a. majandustegevuse koondaruandeks.

[25] Avaliku teenistuse seadus § 55
[26] Riigivaraseaduse § 7
[27] Kaitseväe teenistuse seaduse § 157
[28] Avaliku teenistuse seadus § 55
[29] Kaitseväe juhataja vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt. Lk 22-23
[30] Kaitseministeeriumi vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas vt. Lk 24

5. Riigikontrolli kommentaarid Rahuoperatsioonide Keskuse ja kaitseväe juhataja seisukohtadele

- Tähelepanek 2.1.6 -juhime auditeeritava tähelepanu asjaolule, et raamatupidamise seaduse kohaselt on keelatud teha varade ja kohustuste vahelist ning tulude ja kulude vahelist saldeerimist ja muid netoarvestusi. Oleme nõus, et riigieelarve seaduse mõistes on tegu kulude taastamisega, kuid aastaaruande koostamisel tuleb lähtuda raamatupidamise heast tavast. Tulude ja kulude saldeerimise tõttu ei saa kõrgemal seisev asutus eelarve planeerimisel adekvaatset ülevaadet sellest, kui suured on tegelikud asutuse majanduskulud ning millised on väeosa eelarvevälised finantseerimisallikad, mistõttu ei ole võimalik hinnata majandustegevust puudutavate otsuste tegelikku mõju

- Tähelepanekud 2.3.2- 2.3.6- kuna Rahandusministeerium ei ole nende tehingute teiseks pooleks, jäi auditeeritava kommentaarist selgusetuks, millist saldokinnitust Rahandusministeeriumilt oodatakse. Samuti ei ole Rahandusministeerium läbiviinud Rahuoperatsioonide Keskuses auditit, mis annaks talle informatsiooni selle kohta, kas aastaaruanne on usaldusväärne. Seega ei leia me põhjust, miks peaks raamatupidamisse paranduste sisseviimist siduma Rahandusministeeriumilt oodatava saldokinnitusega.

- Tähelepanek 2.3.7- me ei saa pidada piisavaks auditeeritava kommentaari, et rahandusministri määrus[31] ei nõudnud töötuskindlustuse makse arvestamist väljamaksmata puhkusetasudelt. Lähtudes samast määrusest tuleb kõik materiaalselt fikseeritavad ja teadaolevad potentsiaalsed kohustused võtta bilansis arvele ja kajastada kuludes (sh. järgmisesse aastasse üleminev puhkusereservi jääk koos sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksuga). Ka ei saa me nõus olla seisukohaga, et puhkusereservi arvutamise vajadusele 31.12.2001 eelnev kuuekuuline periood on juunist kuni novembrini, oleme jätkuvalt seisukohal, et aastavahetusele eelnevad kuus kuud on juulist detsembrini.

- Tähelepaneku 2.3.8 kohta on Riigikontroll teinud järelepärimise Maksuametile. Riik, võttes kohustuse tagada töötaja varustamine tööandja eluruumiga, võtab endale kohustuse maksta selle pealt ka erisoodustuse sotsiaal- ja tulumaksu kui ta ei kehtesta töötajale turuhinnale vastavat korteriüüri. Tegu on soodustusega töötaja heaks ja maksustatakse nagu mistahes muu lepinguliselt fikseeritud kohustus (näiteks väljamakstav palk).

- Tähelepanek 2.3.9-osundame veelkord, et majandusüksuse printsiibist lähtuvalt oleks tulnud asutusega mitteseotud isikute kulud üle anda asutusele, kus isik tegelikult töötab. Vastasel korral ei peegelda asutuse aruanne tema tegelikku finantsseisu.

- Tähelepanek 3.1.1 - mööname, et asutuse põhimääruse puudumine võib olla takistuseks asutuse siseste allüksuste põhimääruste väljatöötamisel, samuti uute ajakohaste ametijuhendite kinnitamisel. Samas oleme endiselt seisukohal, et Kaitseväe sisemäärustik ei ole piisav Rahuoperatsioonide Keskuse sisemise tööjaotuse, töötajate volituste ja vastutuse määratlemisel.

- Tähelepanek 3.1.3 - nõustume auditeeritava ja kaitseväe juhataja seisukohaga, et kaitseväeteenistuse seadus[32] reguleerib liiga üldsõnaliselt õppemaksu hüvitamist riigi kulul kaitseväelasele tsiviilõppeasutusse õppima asumise korral. Kuid sama paragrahv kehtestab ühemõtteliselt nõude kaitseväe juhataja poolse suunamise kohta.

- Tähelepanek 3.1.4- olemata vastu sellele, et Kaitseministeerium ja Rahandusministeerium hindavad praeguse praktika vastavust kehtestatud puhkusetasu arvestamise põhimõtetele, samuti

[31] Rahandusministri 06.12.2001 määrus 105 § 10
[32] Kaitseväeteenistuse seaduse § 159

eraldi korra kehtestamise vajadust, oleme seisukohal, et praegu eksisteeriv praktika on vastuolus kehtiva puhkusetasu arvestamise põhimõttega. Eraldi korra puudumine ei saa olla alus senise praktika jätkamiseks.

- Tähelepanek 3.1.5 - oleme seisukohal, et toetusena korteriraha maksmisega Vabariigi Valitsuse kehtestatud ulatuses ja korras on täidetud avaliku teenistuse seadusega[33] lubatud eluruumi kasutuskulude hüvitamine. Seega peame jätkuvalt põhjendamatuks ametikorterite kasutamise eest tasu mitte nõudmist.

- Tähelepanek 3.1.6 - oleme seisukohal, et major A. Jaeski on õigustatud saama toetusena korteriraha Vabariigi Valitsuse kehtestatud ulatuses ja korras. Kehtiv rendileping näeb Rahuoperatsioonide Keskusele ette aga oluliselt suuremaid kulusid.

- Tähelepanek 3.1.7 - oleme seisukohal, et ravikulude riigieelarvest katmine on põhjendatud vaid juhul, kui see on tingitud kas kaitseväelase tervise halvenemisest tööülesannete tõttu või see on vajalik kaitseväe tööspetsiifikast lähtuvalt. Asjaolu, et eelarves oli aasta lõpus rahasid alles, ei ole veenev põhjus kulude õigustamiseks, kuivõrd see on vastuolus säästlikkuse põhimõttega.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

[33] Avaliku teenistuse seaduse § 55

RAHUOPERATSIOONIDE KESKUS

Teie 200 nr

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Meie 09.08 2002 nr 75-12.3-14.1/3640

Riigikontroll kontrollaruande eelnõu Rahuoperatsioonide Keskuse poolne kommentaar.

2.1.3.2. Kontoplaan on viidud alates 01.01.2002.a. vastavusse rahandusministri määrustega nr 46 17. märts 1995.a. (koos kõikide muudatustega), nr 44 18. mai 2000.a., nr 1 07. jaanuar 2002 ja nr 57 11. aprill 2002.a.

2.1.4. Antud rendilepingud AS Pristisega on meie poolt ekslikult valesti tõlgendatud. Seoses sellega on põhivara valesti arvele võetud. Parandused teeme seisuga 01.01.2002.a.

2.1.5. Tasuta saadud varade arvestust peame seisuga 01.01.02 vastavalt rahandusministri määrusele nr 105 06.12.2001. Muude alapunktide osas teeme korrigeerimiskanded seisuga 01.01.02.

2.1.6. Leiame, et selles punktis kajastatut ei saa vaadata kui majandustegevusest saadud tulu (v.a. viimase rea summad), vaid kui varem tehtud kulude taastamist. Antud summad on tasutud asutuse eelarvest ning hiljem asjaosalistelt sisse nõutud.

2.3.1. Rahuoperatsioonide Keskuse raamatupidamise sise-eeskirjad on koostatud ja kinnitatud 26. jaanuar 2000.a. Uute sise-eeskirjade koostamisel arvestame kindlasti Teie poolt esitatud ettepanekutega. Uued eeskirjad valmivad hiljemalt 01.10. 2002.a.

2.3.2 –2.3.6. Väljatoodud puudused likvideeritakse peale Rahandusministeeriumist alla tulnud saldode kinnitust 2001. aasta aastabilansi kohta.

2.3.7. Rahandusministri määrus nr 105 06.12.2001. ptk.2 § 10 ei nõudnud töötuskindlustuse makse arvestamist väljamaksmata puhkusetasudelt 2001.a. eest. Ei ole aru saanud selle tehingu vajadusest, sellepärast ei osanud ka pöörata tähelepanu sellele muudatusele, mis hakkas kehtima 01.01.2002.a. Puhkusereservi arvutamisel lähtusime Vabariigi Valitsuse 23. augusti 2001.a. määrusest nr 278 kinnitatud "Puhkusetasu arvutamise korra" § 2 lõige (1). "Päevatasu arvutatakse üldjuhul arvutamise vajaduse tekke kuule eelnenud kuue

Harju Maakond
76801 PALDISKI
Reg. nr. 71059571

tel / faks 674 1223
info tel 674 1150
e-mail: rok@mil.ee

a / a 10002036255008
Ühispank Tallinna Kontor
Kood 401

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 12.08.02
Reg nr 2-7.1-FA/02/1299-2

kalendrikuu jooksul töötaja teenitud palga kogusummast". Puhkusereservi arvutamise vajadus tekkis 31.12.2001. Sellele eelnenud kuuekuuline periood on juunist novembrini.

2.3.8. Seaduse alusel (KVTS § 157) antud tööandja eluruum ei ole erisoodustus sotsiaal- ja tulumaksuseaduste sätete mõttes. Vastavalt kaitseväelastega sõlmitud tegevteenistuslepingule on riik võtnud kohustuse tagada tegevteenistuses olevad kaitseväelased elamispinnaga. Kui riik peab vajalikuks oma kohustust maksustada, siis tuleks erisoodustusmaks kehtestada kõigile inimestele, kes elavad tööandja elamispinnal.

2.3.9. Ka varasematel aastatel on meil olnud probleeme meie asutusega mitteseotud isikutele lähetusrahade maksmisega. On olnud juhuseid, kus käskkiri tuleb KJ Peastaabist alla ja alles siis selgub, et meie rahadest. Mitmel juhul oleme keeldunud lähetusrahade maksmisest. P.Tani oli KJ Peastaabi koosseisu tabelis, aga töötas Riias, BaltBatis. Meil endal puudus koosseisu tabelis vastav ametikoht. Muudatus selles osas viidi läbi alles 2002 aasta alguses.

3.1.1. Kuna puudub väeosa põhimäärus, siis juhindutakse asutusesiseselt allüksuste ja ametnike (kaitseväelased, avalikud teenistujad) tööjaotuse, õiguste ja kohustuste piiritlemisel Kaitseväe sisemäärustiku sätetest ja väeosas väljatöötatud ametijuhenditest (kinnitatud väeosa ülema käskkirjadega).

3.1.2. Auditi tegemise ajal kehtisid Ühispangas tõesti vanad allkirjanäidised. Praeguseks on Ühispanka esitatud kehtivate allkirjaõiguslike isikute allkirja näidised.

3.1.3. Oleme tasunud 2001. aastal nelja kaitseväelase tsiviilõppeasutuse õppekulud. Eraldi märge lepingus on selles osas ainult A. Kerbil. M. Arroküllil, E. Pleiatsi ja L. Lepiku lepingus puudub vastav märge. Kaitseväeteenistuse seadus § 159 kajastab tsiviilõppeasutuse õppemaksu tasumist üldsõnaliselt. Vastav juhend kehtestati sama paragrahvi juurde alles 21. märtsil 2002 aastal käskkirjaga nr 93. Peale selle juhendi allatulekut ei ole meie poolt tsiviilõppeasutuse kulusid tasutud.

3.1.4. Selle punkti osas tahaks lõplikku selgust Kaitse-ja Rahandusministeeriumist. Praegu puudub selles osas igasugune kord.

3.1.5. Kaitseväeteenistuse seaduse § 157 näeb ette tööandja eluruumi andmise kaitseväelasele ja § 157 lg II alusel on Vabariigi Valitsus kehtestanud vastavad piirnormid. KVTS ei reguleeri tööandja eluruumi andmise korda ja siin juhindutakse Avaliku Teenistuse seadusest (ATS). ATS § 55 lubab anda tööandja eluruumi ja hüvitada uue eluruumi kasutuskulud. Ei ole ette nähtud üüri rakendamist.
Vajalike remonttööde teostamiseks on ROK-is kehtestatud kohalikus omavalitsuses keskmine nn. remontfondi summa - 2 krooni ruutmeeter elamispinnalt, lisaks eluasemekuludele tasuvad elanikud ka seda Pakri 4-s.
Riigivaraseaduse § 7 ei näe ette mõõdapääsmatut üürikohustust, vara suurendamist ja sellelt tulu saamist. Esikohal on riigivara valdaja kohustus heaperemehelikult hallata, mida ROK ka teeb, kasutades selleks remondifondi summasid.

3.1.6 Juhindutakse KVTS § 157 ja ATS § 55 sätetest, mis ei keela kasutada tööandja eluruumi ka selleks otstarbeks teistelt isikutelt renditud ruume ja hüvitada nende kasutuskulud.
Elamisseaduse § 58 lg 3 on praeguseks tühistatud ja elamisseadus, kehtestades küll üüri ülemmäärad, ei keela anda eluruumi üürile tasuta.
22.09.2001.a. sõlmitud lepingule eelnes sama numbriga varasem leping, mille alusel A. Jaeski sai tööandja eluruumi lepingu alusel kasutusse. Oü Starter Invest uue lepingu sõlmimine ei tühistanud senist tööandja eluruumi lepingut.

3.1.7. Vahendite olemasolu tõttu aasta lõpus kompenseerisime kaitseväelastele silmaoperatsioonide kulud. Peale Estra Pleiatsi hüvitati silmaoperatsiooniga seotud kulud veel järgmistele kaitseväelastele :
Aleksander Burmakin 2500; Algis Sepp 5500; Risto Pärtel 5559; Indrek Linnuste 2500; Aimar Müürsepp 11000; Küllike Puks 9000. Silmaoperatsioonide kulusid on kokku hüvitatud 58059 EEK eest.

Aivar Jaeski
major
keskuse ülem

Estra Pleiats
kapral
pearaamatupidaja kt

KAITSEVÄE JUHATAJA

Pr Kaie Karniol
Peakontrolör
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie 02.08.2002.a nr 2-7.1-FA/02/1301

Meie 08.2002.a nr JK-13.1-4.3/ 9490

Kontrolliaruande eelnõu

Lugupeetud proua Karniol

Käesolevaga esitame oma seisukohad, mis puudutavad kontrolliaruande eelnõu "Riigikontrolli arvamus Rahuoperatsioonide Keskuse 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta" punkte 3.1.3, 3.1.6 ja 3.1.7.

1. Kontrolliaruande eelnõu punktis 3.1.3 märgitakse, et Rahuoperatsioonide Keskuses tasutakse tasemeõppekulusid kaadrikaitseväelasele, kelle kohta puudus kaitseväe juhataja vastav korraldus.
Kaitseväeteenistuse seaduse § 159 sätestab, et kaadrikaitseväelasele, kes on kaitseväe juhataja poolt hariduse omandamiseks suunatud õppima tsiviilõppeasutusse, hüvitatakse riigi kulul õppemaks Vabariigi Valituse kehtestatud ulatuses ja korras. Vastav Vabariigi Valitsuse määrus nr 291 võeti vastu 11.09.2001.a ja jõustus 24.09.2001.a (avaldatud RT I 2001, 76, 456). Enne määruse jõustumist täpsem regulatsioon puudus. 2001. aastal on Rahuoperatsioonide Keskuses tasemeõppekulude tasumise kohta kaadrikaitseväelastega sõlmitud vastavad koolituslepingud enne nimetatud Vabariigi Valitsuse määruse jõustumist. Kaitseväelastega sõlmitud lepingud on täitmiseks kohustuslikud, seega tuleb Rahuoperatsioonide Keskusel taotleda kaitseväe juhatajalt vastav luba kaitseväelaste õppima suunamiseks ja nimetatud koolituslepingud vastavusse viia Vabariigi Valitsuse määruses ja kaitseväe juhataja 21. märtsi 2002.a käskkirjas nr 93 "Kaadrikaitseväelase tsiviilõppeasutusse suunamine ja õppemaksu tasumine" sätestatuga.

2. Punkti 3.1.6 viimases lõikes on märgitud, et tööandja eluruum peaks elamuseaduse kohaselt olema riigi või kohaliku omavalitsusüksuse omandis ning olema arvatud tööandja eluruumi hulka kohaliku omavalitsuse otsusega.
Major Aivar Jaeskiga üürilepingu sõlmimise ajal kehtinud elamuseaduse § 58 lõike 1 redaktsioon sätestas, et tööandja eluruum on määratud isiku majutamiseks, kes on

KVJ ❄ 000325

Juhkentali 58
15007 TALLINN

Tel 666 1004
Faks 666 1008
E-post: mil@mil.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 12.08.02 Reg nr 2-7.1-FA/02/1301-2

eluruumi omaniku või valdajaga töö- või teenistussuhetes. Seega ei pea tööandja eluruum olema riigi või kohaliku omavalitsusüksuse omandis. Samuti sätestas lõige 3 teine lause teiste isikute (s.o. mitte riigi ja kohaliku omavalitsusüksuse omandis olevate) eluruumide tööandja eluruumina kasutamise ja tööandja eluruumide hulgast väljaarvamise arvestuse, mille pidamise kohustus lasus eluruumi asukohajärgsel valla- või linnavalitsusel kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestatud korras. Kuivõrd major Aivar Jaeskile üüritud eluruum ei ole tööandja eluruumide hulka arvatud, nõustume Riigikontrolli arvamusega, mille kohaselt ei ole antud juhul tegemist tööandja eluruumiga.
Samas peame vajalikuks märkida, et üldjuhul on kaitseväelastele eraldatud tööandja eluruumid, mis on kooskõlas eelnevalt nimetatud elamuseaduse ja kaitseväeteenistuse vastavate sätetega. Antud juhul, kaitseväe vajadustele vastavalt kvalifitseeritud ja välja õpetatud kaadri teenistuses hoidmiseks ning vastava tööandja eluruumi puudumise tõttu, pidas Rahuoperatsioonide Keskus vajalikuks võimaldada major Aivar Jaeskil kasutada temale selleks üüritud eluruumi. Sellise lepingu alusel eluruumi kasutamine on ajutine kuni sobiva tööandja eluruumi vabanemiseni.
Taunitav on asjaolu, et major Aivar Jaeski kasutuses oleva eluruumi allüürileping on sõlmitud enne vastava üürilepingu sõlmimist, samas ei muuda see lepinguid kehtetuks.

3. Kontrollaruande eelnõu punktis 3.1.7 viidatud ravikulude hüvitamised on toimunud erandkorras. Nõustume Riigikontrolli seisukohaga, et õiguslik alus selliselt tasutud ravikulude hüvitamiseks puudub.

Oleme juhtinud Rahuoperatsioonide Keskuse ülema tähelepanu puudustele ning nende kõrvaldamine on Kaitsejõudude Peastaabi kontrolli all.

Lugupidamisega

Tarmo Kõuts
viitseadmiral

Evelin Karindi-Kask 666 1164

KAITSEMINISTEERIUM

Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie 02.08.2002 nr 2-7.1-FA/02/1300
Meie

Nõustume Teie märkusega 2.1.1. ja nimetame aruande Rahuoperatsioonide Keskuse ja Skautpataljoni 2001. aasta majandustegevuse koondaruandeks.

Lugupidamisega

Sven Mikser
Minister

Indrek Kannik
Kantsler

Tiit Tomp 6 406 066

KM 129946

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 27.08.02 Reg nr 2-7.1-FA/02/1300-2

Sakala 1
15094 Tallinn
Reg nr 70004502

Tel 640 6012
Faks 640 6001

Eesti Ühispank
a/a 10052032216004
kood 401